

Citáty křesťanských vědců a teologů k otázce stvoření skrze evoluci

Pavel Škoda, Th. B.

5/2013

Náboženství bez vědy je omezené, schází mu na otevřenosti realitě.
Věda bez náboženství není kompletní, selhává v dosahování nejhlubšího poznání.

John Polkinghorne PhD, KBE, FRS - teoretický fyzik (25 let praxe) a později anglikánský kněz

O evoluci

Kloním se k víře, která se nebojí poznávat, poznané uznávat a těšit se z toho, že Stvořitelova schopnost je ještě mnohem větší, než mohli chápat bibličtí autoři a věřící lidé před objevy moderních věd; že nic z objevů vědy nemůže tuto Stvořitelovu velikost zpochybnit; že Bible má stránku Božího zjevení, ale také lidských názorů a vyjadřovacích prostředků; že stojí za to zkoumat a rozlišovat a dívat se přitom pozorně na obě, ba na všechny strany, nechtít jenom vykládat Bibli Bibli

Bude-li z kořenů vyvrácena Darwinova evoluční teorie – což se nestalo za 150 let jejího trvání – neotřese to mou vírou v Boha Ježíše Krista. Chci se však vyrovnávat se vším, co lidské vědění přináší, a objevuji v tom mnohé, co moji víru jen posiluje... Opírání víry o důkazy, např. o zázraky a všelijaká zjevení, bylo vždy málo účinné.

Otázka, zda evoluce existuje, je pokládána za vyřešenou: **ano, proběhla**. Debata je o tom, zda je možno ji vysvětlit pouhým přírodním výběrem nebo také jinými mechanismy.

RNDr. P. Javornický, CSc (Když se víra s vědou nehádá, 2008)

Množství dat z geologie, paleontologie, molekulární genetiky, z genetiky populací a ze systematické biologie potvrzuje fakt evoluce. **Nemáme zatím jediný důkaz, že evoluce neexistuje.** (Návrat ke Stromu života, 2005)

Pro křesťana je proces vývoje dokladem Boží všemohoucnosti. Ve hmotě není uložen cílový organismus, ale sám proces vývoje. Čím více rozumíme přírodě, tím více můžeme obdivovat Stvořitele. (Tančící skály, 2003)

Mgr. et Mgr. Marek Vácha, Ph.D.

Organismy nejsou biliárové koule, deterministicky postrkované tágem přírodního výběru a kutálející se do optimální polohy na stole života. Organismy ovlivňují svůj vlastní osud zajímavým, komplexním a srozumitelným způsobem. Takovéto chápání organismů musíme vrátit do evoluční biologie.

*S. J. Gould - evoluční bilog, profesor na Harward Univesrsity (pravděpodobně ateista)
(Evolution now: A century after Darwin, 1982)*

Troufám si tvrdit, že věřící přírodovědec může dnes svou víru v Boha opřít také o kvalifikovaný údiv nad podivuhodným řádem materiálního světa...“

RNDr. Jiří Grygar, CSc - astrofyzik

Ano, je pravdou, že mnoho chyb se nadělalo tím, že se někteří křesťané snažili zharmonizovat biblickou zprávu o stvoření a přírodní vědy. To je marná a zbytečná činnost. Biblické zprávy jsou poetickým vyjádřením údivu nad Hospodinovým stvořitelským Slovem a přírodní vědy jsou rychle se rozvíjejícím oborem, který právě křesťanská víra osvobodila k novému rozmachu tím, že svět a přírodu oddémonizovala... Bůh tvoří svým Slovem a k tomu nepotřebuje potvrzení ani fundamentalistickými výklady, které nerozeznávají literární druhy v Písmu, ale ani evolucionistickými teoriemi podle soudobých trendů. Je pro mě otázkou, jestli v dnešní době není důležitější rozhovor na téma jak Boží stvoření, přírodu a člověka, na základě Bohem svěřeného mandátu, chránit a zachovat, než ztrácet čas a kreacionisticky vysvětlovat creatio ex nihilo. To je zbytečná a patrně nesmyslná práce.

ThDr. Pavel Černý, Th.D. <http://www.i-brana.cz/node/1190>

Evoluce nemá nic společného se samotným stvořením, nýbrž s "konáním a pořádáním" stvoření... Stvořením je označován zázrak existence vůbec. Akt stvoření zachycuje celé, v sobě časově roztážené a bohatstvím forem diferencované bytí v jednom jediném Božím okamžiku. **Proto v zásadě neexistuje rozpor mezi stvořením a evolucí.** Tyto pojmy leží v různých rovinách. Jsou jimi osloveny různé stránky téže skutečnosti.

Jurgen Moltmann - teolog, Professor Emeritus systematické teologie na univerzitě v Tübingen (Bůh ve stvoření, 1999)

Po dlouhá staletí zdokonaloval Bůh zvířecí formu, která se měla stát nositelem lidství a Jeho vlastního obrazu. Proto ji obdařil palcem postaveným proti ostatním prstům, čelistí, zuby a hrdlem umožňujícím artikulaci a mozkiem dostatečně komplexním na to, aby prováděl všechny činnosti potřebné k fungování inkarnované racionální mysli. Takové stvoření možná existovalo věky v tomto stavu, než se stalo člověkem: možná dokonce bylo i dostatečně způsobilé k vytváření věcí, které moderní archeologie považuje za důkaz lidství. Stále však bylo pouze zvířetem, protože jeho fyzické a psychické procesy byly zaměřeny na čistě materiální a přirozené cíle. Když pak nadešla plnost času, vložil Bůh do tohoto organismu, jak z hlediska psychologie tak fyziologie, nový druh vědomí, které bylo schopno říci "já" a „mě“, které bylo schopno nazírat samo na sebe jako na objekt, který zná Boha, které bylo schopné posoudit pravdu, krásu a dobro a které bylo tak nadřazeno času, že bylo schopno vnímat minulost.

C. S. Lewis (The Problem of Pain, p. 68)

Vědecké závěry se sice s časem mění, to ale neznamená, že by jim člověk měl a priori nedůvěřovat. V okamžiku, kdy věda průkazně dospívá v určité otázce k pravdě, dál se toto poznání podstatně nemění. A nevyvíjí se pouze vědecké poznání člověka, ale i jeho poznání ve vztahu k Bohu, poznání teologické: věroučné otázky lidé vnímali jinak tisíciletí před Kristem, půltisíciletí před ním, v jeho době, o několik staletí později, jinak dnes... Toto poznání se prohlubuje, i zde člověk či lidstvo může přicházet k plnosti pravdy.

<http://otazky.vira.cz/otazka/Je-opravdu-teisticka-evoluce-lepsi-nez-tydenni-stvoreni.html>

Evoluce, kterou náboženští horlitéle v prvním uleknutí krátkozrace zavrhovali jako dábelské mámení, je velkolepým základním principem tvůrčího plánu.

J. Hürzeler, vědec

Hovořit o konfliktu mezi stvořením světa a člověka a teoriemi evoluce je poněkud matoucí. Sugeruje to představu, že tyto koncepce jsou vzájemně zcela neslučitelné. To však platí pouze tehdy, když na jedné straně evoluci definujeme jako naturalistickou, tedy takovou, jež není řízena žádným inteligentním záměrem, jako ryze materialistický proces, který nemá žádný cíl a nevyjadřuje vědomý účel, a na straně druhé pak stvoření považujeme za náhlý jednorázový akt, a nikoli za tvoření postupným vývojem... Oba tyto názory jsou extrémní a mohou vést k takovým absurditám, jakým byl třeba případ v roce 1959, kdy jeden poslanec amerického Kongresu interpeloval, aby byla stažena oficiální brožura Lidské rasy, v níž výtvarník zpodobil Adama s pupíkem – argument zněl, že Adam byl učiněn z hlíny, neměl matku, a tedy nemohl mít ani pupík...

ThDr. Zdeněk Krušina, Th.D. (teolog, religionista, antropolog, numizmatik a astronom; vyučuje na Univerzitě Karlově v Praze) <http://www.revueprostor.cz/index2.php?menu=archiv&aid=870&vid=65>

Vycházejíce z analytické psychologie, můžeme shrnout: součinnost vnitřní vrozené struktury a procesu individuace dává povstat duši. A fungují-li makrokosmos a mikrokosmos na principu vzájemné korespondence (podle Smaragdové desky jak nahoře, tak dole), lze uvažovat o tom, že materiální svět vzniká obdobnou součinností dvou spjatých dějů: danosti a vývoje čili stvoření a evoluce.

Kromě teistických evolucionistů se této myšlence z přírodovědné strany blíží – dokážu-li to jako nebiolog posoudit – myslitelé naznačující možnost informované hmoty. Ne bezduchá materie anebo pouze nehmotný duch, ale hmota vnitřně formovaná Duchem, působícím její bytí a proměny (J. Moltmann). Lze vzpomenout Teilharda de Chardin i starší heretiky; ale již u Augustina (ve spisu Doslovný význam Genesis) čteme: „Stvořené subjekty získaly svou jsoucnost nejdříve v nějakém beztvarém stavu, ale s potencialitami pro vytvoření rozmanitých forem a se schopností ztvárnit samostatně tyto formy. Všechno stvoření bylo vytvořeno na počátku. To, co vzniklo během času, bylo vytvořeno pomocí vlastních schopností, které byly stvořeným věcem dány do vínku na počátku.“

Myšlení typu buď/anebo přivedlo vědeckou debatu k úpadku do dichotomických sporů, jež se vyčerpávají přihazováním argumentů na jeden či druhý preferovaný pól a nepřinášejí v zásadě nic rozhodného. Ani nemohou, neboť posunu kupředu lze dosáhnout zřejmě jen vybočením z dosavadního směru, vyjitím ze začarovaného kruhu. Ze žabí perspektivy pozitivistické vědy nebo povrchního čtení bible (jak podobné v podstatě jsou si tyto zdánlivé protiklady!) se svět jeví černobíle. Je to náš vládce rozum, který chce dichotomizovat, rozdělovat (řecky: diablein) – ďábelsky odděluje od pravdy. Moudrost naopak spojuje, zaceluje – a vede k Svěbytí, jež se rozprostírá nad dichotomiemi.

Z evoluční teorie jednoznačně neplyne popření vyšší inteligence, ani naopak, z fyzického světa nelze jednoznačně detekovat Boha a legitimizovat náboženskou víru. Sám počátek existence se nemůže stát objektem zkoumání, protože stojí mimo mantinely vědecké metody: Neumožňuje testovat hypotézy. I kdybychom využívali kapacitu svého mozku větší měrou než dosud, tajemství původu života zřejmě provždy přesahuje lidské poznání. Kde tedy, když ne v přírodě, hledat důkaz? Zpochybnění objektivitu konvertuje jistotu do oblasti krajní subjektivity: Důkaz existuje ve vnitřní přírodě, v individuální duši – jež je v posledku rozhodující instancí.

Zdena Mejzlíková, psycholožka jungovské orientace, redaktorka a esejistka.
<http://www.revueprostor.cz/index2.php?menu=archiv&aid=870&vid=65>

Z křesťanských myslitelů mě zaujal svatý **Augustin** (354–430) svou vnímavostí pro časovou posloupnost, jak ji uvádí v knize O obci Boží: **do reality hmoty jsou vloženy vývojové prvky, které vystupují postupně v časových odstupech na povrch. Uplatňují se, až když přišel jejich čas.** Augustin podrobuje čas psychologické analýze a píše, že může být pouze tam, kde je svět, a tudíž změna; že tedy Bůh nemohl svět stvořit až po uplynutí nějakého určitého času, ale že čas i svět musely vzniknout společně. Jeho myšlení je svým způsobem blízké moderním fyzikálním názorům, které se objevily jako důsledek teorie relativity.

Už **Aristotelés** prohlásil, že kdo **nepoznává pohyb, nepoznává ani přírodu**. Současné poznatky vědy potvrzují existenci vývojového a genetického pohybu, při němž se něco nového objevuje nebo něco starého zaniká. Tímto tvořivým vývojem přírody i člověka se zabýval **Pierre Teilhard de Chardin**, pro něhož evoluce je stavebním kamenem celého vesmíru. Mluví o takzvané **ortogenezi, tedy o řízeném, zaměřeném a usměrněném vývoji. Vidí ho jak u neživé hmoty a u organických tvorů, tak i u člověka**. Z toho uzavírá, že ve vesmíru vítězí tvořivý vzestup nad rozkládajícím sestupem, entropií. Nejvyšším stupněm evoluce je sám člověk, který si jako jediný uvědomuje sám sebe a svobodně se rozhoduje.

Na podkladě těchto a dalších faktů potvrzujících nutnost vývoje **souhlasím s filosofem Claudem Tresmontantem, že myšlenka postupného vývoje nemusí představovat pro věřícího žádnou potíž**, protože vědecké teorie evoluce se nevyslovují kladně ani záporně o tom, zda nové zoologické skupiny, nové typy živých struktur, jak se postupně objevovaly na této planetě, jsou dílem stvoření, či nikoli. Teorie evoluce o tom právem mlčí, protože jakožto vědecké teorii jí nepřísluší, aby se zabývala problematikou existence jsoucen jako takových.

Bůh tedy není hrnčičem, který bere ze země materiál pro vytvoření biologicky nového druhu, ale vytváří a předává informaci. I pro přechod od australopitéka k dnešnímu člověku bylo třeba sdělit nové genetické údaje, které člověk jako vývojově nová bytost může přijmout a asimilovat, nebo také odmítnout. Od této chvíle stvoření pokračuje se souhlasem člověka, pokud je tento ovšem ochoten spolupracovat.

Ing. Miloslav Michael Fiala OPraem, katolický duchovní a publicista
<http://www.revueprostor.cz/index2.php?menu=archiv&aid=870&vid=65>

Kdo tvrdí, že princip kauzality nepřipouští žádné zázraky, dokazuje, že nemá ponětí o jaderné fyzice. V našem bádání jsme pronikli až k hranici, po kterou tento zákon příčinnosti platí. Co se děje za touto hranicí, nevíme. **Nemáme žádný důvod popírat zásah vyšší síly.** A právě zde končí naše kompetence.

Reinhold Kümmel, atomový fyzik

V biologii a v genetice dosud přetrvává materialistická víra, že všechno v živém světě se odehrává přirozeně, bez skrytého Boha, formou genetického přirozeného výběru, jak ho postulují modifikovaný neodarwinismus. Jde v podstatě o pokus vědecky doplnit a zdůvodnit původní darwinovskou fenomenologickou koncepci přirozeného výběru pomocí výsledků moderní genetiky. Jestliže v živé přírodě nemůžeme empiricky nalézt souvislé evoluční řady na sebe navazujících živočišných a rostlinných druhů a stále nám chybí obrovské množství mezičlánků mezi nimi, pokoušejí se přírodovědci materialisté přesunout potřebný důkaz jejich přirozené návaznosti do genetiky, jejíž makromolekulární chemické procesy nejsou pro svou úžasnou komplexitu přímo dostupné empirickému pozorování. Tvrdí, že při replikacích (reprodukcích, obnovách) jednotlivých biologických druhů může v jejich genetických kódech docházet k tak nesmírně širokému spektru nahodilých mutací, že při nich mohou vznikat nové, evolučně vyšší živočišné druhy. Tyto evolučně „výhodné chyby“

v genetickém přepisu (genotypu) se pak projeví ve fenotypech, tj. ve vynořených formách života, jako soubor nových, nečekaných pozorovatelných vlastností živočichů. Takto vzniklé formy života procházejí darwinovským přirozeným výběrem, v němž zůstanou zachovány jen ty, které se lépe osvědčily ve své sebezáchovné aktivitě s příslušným, k tomu relevantním okolím.

Tento názor byl ve vědě podroben důkladné analýze a bylo zjištěno, že **genetické mutace, k nimž při obnovách živočišných druhů dochází, nemohou mít negentropický charakter. Mikroskopické míšení genů nemůže vytvořit vzestupnou šipku evoluční paměti, neboť jejich nahodilé míchání vždy vede k růstu nebo nanejvýš k uchování dosažené entropie dané evoluce, nikoli k růstu její informace (negentropie).** Rovněž doba, kterou dosavadní evoluce života (a celého kosmu) trvá, není dostatečně dlouhá, aby se potřebné mezičlánky mezi různými živočišnými druhy mohly cestou přirozeného výběru vytvořit. **Evoluce života tedy nesporně existuje, je však emergentní, což znamená, že různé její kvalitativně odlišné hladiny (úrovně) nelze kauzálně vysvětlit jen z materiální skutečnosti, v níž vznikají, aniž bychom nevzali v úvahu vstup k tomu potřebné informace z numinózního jsočna.**

Emergentní nespojitost evoluce ovšem neznamená, že neumíme pouze vědecky vysvětlit kauzální návaznost mezi kvalitativně novými hladinami jsočna. Analýza emergence může vést také k **poznání určitého celkového smyslu evoluce.** V rámci přírodovědeckého materialismu však je právě tato stránka evoluce naprosto nepochopitelná a jakoby neviditelná, neboť tato filosofie zcela systematicky vyřadila ze svého zorného úhlu psychický aspekt jsočna a samotného Boha. Je proto schopna uvažovat jen o tom, jak přírodní procesy probíhají, ale nechápe, proč je tomu tak, jaký je smysl kosmu a člověka v něm.

doc. ing. Miloslav Král, CSc.

Teologové by měli vzít evoluci na vědomí... Teologie je fascinující odvětví lidské intelektuální činnosti a bylo by škoda, kdyby jen opakovala, na co přišli její tvůrci v dávných dobách. **Pokud teologie eliminuje evoluci, riskuje, že se stane intelektuálním a citovým muzeem.**

František Koukolík - neurolog, profesor (Kniha o Evě a Adamovi, 1997)

O smrti

Lidský hřích vystavil sice stvoření porušení, avšak je otázka, zda tu smrt zvířat atp. nebyla již dříve: obdařil je snad Bůh nesmrtelnou duší jako člověka? Křesťané se doposud vždy domnívali, že nikoli. Bůh za ničí smrt nemůže – vinit jej by bylo dost troufalé. **Zvířata jsou stvořená Bohem jako dobrá, znamená to však nutně jejich nesmrtelnost? Nikoli.** Za to, že nejsou či nikdy nebyla nesmrtelná, přece Bůh nemůže. Právě tak jako nemůže za lidský hřích: k tématu doporučuji jeden z Boethiových traktátů (v češtině Teologické traktáty, vydal Tomáš Machula, tuším 2002), jehož název zní zhruba (poměrně složitý na zapamatování v češtině, v latině bych věděl: Quomodo substantiae in eo quod sint bonae sint, cum non sint substantialia bona) Jakým způsobem jsou substance dobré v tom, co jsou, ačkoli samy substanciální dobro nejsou

<http://otazky.vira.cz/otazka/Je-opravdu-teisticka-evoluce-lepsi-nez-tydenni-stvoreni.html>

Mzdou hříchu je smrt (Ř,6,23). Mluví-li se v bibli o smrti, nemyslí se tím jen biologicko-medicínská událost, ale mnohem širší pole významů, které si se smrtí přirozeně také spojujeme: zmar, konec, zničení. Pavel evidentně nehovoří o konečnosti života, což není věc sama o sobě ani dobrá, ani

spatná, ale právě o ničící síle hříchu, která se podobá smrti. Podíváme-li se na problém z jiného úhlu, pak můžeme říct, že bez hříchu by (tělesná) smrt pro nás nebyla tak děsivá, jako je teď. Verš ještě pokračuje: "[aby] vládla ospravedlněním milost a přinášela věčný život skrze Ježíše Krista, našeho Pána." Jestliže nás Kristu vysvobodil od smrti a dal nám věčný život, neznamená to, že neumřeme, ale že náš život nekončí zmarem. Podobně smrt byla na světě ještě před člověkem, ale hrůza smrti přišla až s ním a jeho hříchem.

Mgr. Dominik Opatrný, Th.D. <http://otazky.vira.cz/otazka/Smrt-a-evolucni-teorie.html>

...argument vychází z procesuální teologie, jak jej formuloval Teilhard de Chardin a Alfred North Whitehead. Teilhard zdůrazňuje v evoluci trend od jednoduchosti ke komplexitě - složitosti (zákon vývoje komplexity – vědomí), od hmoty k životu, k uvědomování si sebe, a navrhuje smysl účelovosti. Utrpení a zlo ve světě nejsou chtěné Bohem, ale spíše je to tmavá stránka našeho nedokončeného a nedostavěného vesmíru. Protože universum má svou vlastní autonomii, musí se svým vlastním experimentálním procesem stát samo sebou. Whitehead představuje Boha jako bytost nekonečné lásky, která nevnucuje svou vůli kosmu, ale dovoluje mu spontánně se rozvinout, včetně jeho nedokonalých úrovní. Whitehead se domnívá, že Bůh, jako soucitný Vykupitel, je schopen léčit „všechny tragédie a utrpení, které se vyskytnou v kosmickém procesu“ způsobem, který je pro nás dnes nepředstavitelný.

Ing. ThLic. František Mikeš, Ph.D.

<http://www.elabs.com/van/VAN2-Mikes-Teodicea-Brava-050306-final.htm>

Pokusím se vyjmenovat některé přirozené příčiny utrpení a zla jako nutný doprovod evolučního procesu, bez kterých by vývojový proces nebyl možný:

- Přítomnost jistého stupně svobody v náhodnosti evolučních procesů byl kritický pro diverzifikaci vývojových forem, např. náhodné mutace na molekulární úrovni, které vedly postupně až k člověku a určitému stupni jeho svobodné vůle, kterou používá jak k dobrým, tak i zlým účelům.
- V biosféře se jeví smrt jako nutný faktor pro recyklaci materiálu nutného pro vývoj dalších generací. Biologie nezná pojem nesmrtelnosti hmoty.
- Z hlavní Darwinovy teze plyne, že vývojové druhy nejhodněji adaptovatelné na prostředí mají největší šanci přežít. Toto pravidlo však zároveň znamenalo jak vyhynutí milionů druhů, tak ale také umožnilo emergenci člověka. Pravděpodobnost přežití není známkou „nejsilnějšího“, ale důležité faktory vývoje jsou také spolupráce a symbióza. Vývoj nervové soustavy vyšších vývojových forem vedl k nárůstu na vědomí a konečně k vynoření sebe-reflektujícího myšlení u jednoho druhu primátů, homo sapiens. Tento nervový systém nám dnes umožňuje vývoj zkušeností, ale zároveň je to i prostředí, ve kterém nebo přes které zažíváme utrpení. V evoluci se tak fyzická bolest ukázala jako výhodná vlastnost, chránící nás před nebezpečnou situací, informující nás např. o zranění, nemoci a podněcující nás k zahájení procesu léčby. Na druhé straně působení bolesti jiným lidským bytostem se stalo a je dodnes nejhorším výrazem mezilidského zla.
- Konečně, utrpení na mentální, duševní úrovni je jedinečné u člověka. Dovoluje nám zamýšlet se nad sebou, našimi chybami, životními ztrátami, odloučením od našich drahých a konečně nám dává zažívat i úzkost své vlastní smrti.

Ing. ThLic. František Mikeš, Ph.D.

<http://www.elabs.com/van/VAN2-Mikes-Teodicea-Brava-050306-final.htm>

První kapitoly Genesis

Paralelní struktura šesti stvořitelství dnů:

Země byla nejprve **pustá a prázdná** a poté byla **USPOŘÁDÁNA** (1. den: světlo, 2. den: obloha a vody, 3. den: souš a rostliny) a **OŽIVENA** (4. den: slunce a měsíc, 5. den: ptáci a vodní živočichové, 6. den: suchozemští živočichové a člověk).

Autor preferuje **akomodační přístup** k výkladu prvních kapitol Genesis. Tvrdí, že Boží zjevení se uskutečňuje kulturně a lidsky přizpůsobenými formami, které je třeba přiměřeně vykládat.

„První kniha Bible a zvláště její první kapitola jsou ovšem úžasné texty, které vysoko vyčnívají nad úroveň literatury své doby. To jsem se snažil vyjádřit ve své knize na s. 71–80. **Nesou zřetelné známky Boží inspirace, i když pohled na svět a výrazivo jsou lidské a odpovídají své době.**“

RNDr. P. Javornický, CSc (autor knihy Když se víra s vědou nehádá)

Tím, že napsal „Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi“, přešel svatý pisatel [autor Genesis] mnoho věcí mlčením... **Tímto mlčením chce tento záznam vychovávat aktivitu naší inteligence a dává nám jen neurčitý bod začátku, aby nás donutil poznávat pravdu...** Bůh není tvůrcem figur, ale stvořitelem samé podstaty bytostí.

Basilides (autor Hexaemeron, 4. stol)

Když čteme Písmo, setkáváme se s TEOLOGICKÝM pohledem či výkladem. Toto je de facto reflexe lidí, kteří žili (v případě autorů Gn 3) asi před 2500 lety. Jejich způsobu myšlení, vyjadřování a poznání odpovídá adekvátně text. Vyjadřuje pravdu příběhem... je třeba stále znovu s velikou úctou číst Gn 1-3. Jde ovšem o zvláštní literární formu! Tedy pomocí hymnu (Gn 1) či příběhu (Gn 2-3) vyjadřujeme hlubokou pravdu: svět byl na počátku dobrý; člověk je stvořen jako dobrý, ovšem s možností zvolit zlo; člověk dává přednost svému subjektivnímu pocitu dosažení dobra namísto důvěry v láskyplného starajícího se Boha; Bůh připravuje cestu k záchraně. **Tento koncept je klíčový, ale jeho reálné obrysy jsou pro nás obtížně uchopitelné v kontextu současných historických znalostí.** Na to zatím známe historii jen velmi málo.

<http://otazky.vira.cz/otazka/Prvotni-hrich-a-evoluce.html>

Obávám se, že berete pojem "evoluce" příliš vážně. Přírodovědné představy se mění někdy tak rychle, jako dámská móda. Třeba se budou lidé za čas usmívat nad teorií velkého třesku i nad Darwinem. My, křesťané, však máme něco navíc, ne "namíň": my víme, že to má Pán Bůh, i s námi, pevně v rukou, a tak se nemusíme ničeho bát, ani té smrti, o které se snažíte vážně a složitě uvažovat. **Sám považuji Adama spíše za model, než za biologické individuum,** ale tento pohled nikomu nevnucuji. Jsem však proti tomu, kdyby někdo podmiňoval křesťanství vírou v Adama jako v biologické individuum. Tak se nad evolucí netrápím. Co je z ní fikce, to nám musí prozkoumat přírodovědci.

Prof. Jan Heller ThDr, 2004

<http://www.vira.cz/Texty/Online-Rozhovory/Take-mate-problemy-s-Bibli.html>

Přijímám Adama a Evu jako historické postavy, ale zůstávám agnostikem, co se týká některých detailů tohoto příběhu.

Rev Dr J. R. W. Stott (Understanding the Bible, 1979)

První kapitoly knihy Genesis hovoří o tom, že vesmír a svět mají svůj prazáklad, původ a i svůj konečný cíl ve Stvořiteli. Ovšem **o tom, jak k tomuto stvoření došlo, nevyovídá nic**. V knize Moudrosti (1,14) čteme: „Bůh... stvořil totiž všechno, aby to bylo.“ Ale ani na svém začátku nevyovídá bible primárně o utvoření světa s rostlinami, živočichy a člověkem, tato zpráva o stvoření **je pouhým prologem k dějinám spásy**. Kromě toho jsou v Genesis vedle sebe dvě odlišné přírodovědné zprávy o vzniku světa, připisované různým redakcím a tehdy panujícím názorovým proudům. Z toho plyne, že **Genesis nelze pojímat jako přírodovědecký popis toho, jak vznikl svět, ale daleko spíše jako výpověď o svobodné tvůrčí moci Boží a o tom, že stvoření jako takové je ve své podstatě dobré**. Autoři se tak vypořádali s dualistickými představami světa obklopujícího Izrael (například s perským dualismem absolutně dobrého a absolutně zlého principu). V biblických dějinách stvoření neexistuje boj mezi silami světla a tmy, protože všechno je podřízeno Božímu příkazu. Vlastním partnerem pro dialog s Bohem je sám člověk, který se stává jeho obrazem a má si podmanit Zemi.

Ing. Miloslav Michael Fiala OPraem, katolický duchovní a publicista
<http://www.revueprostor.cz/index2.php?menu=archiv&aid=870&vid=65>

Podle těchto vývodů mého předchůdce (Pia XII., 1950) si správně chápaná víra ve stvoření a správně chápaná evoluční nauka nestojí v cestě. Evoluce předpokládá stvoření; **stvoření se ve světle evoluce ukazuje jako časově rozložené dění – jako creatio continua, v němž se Bůh jako Stvořitel nebe a země stává zrakům víry zcela zjevným**. (26. 4. 1985)

K nejznámějším stránkám Písma náleží jistě zpodobení stvoření světa. Většina lidí tyto texty zná. Ale nikoli všichni chápou, že jde o hluboce duchovní, náboženskou výpověď formou, která je pro nás lidi přístupná. Tato výpověď proto nijak neodporuje teorii všeobecné evoluce světa, pokud se omezuje na přírodovědecky dokazatelné výsledky. **Křesťanský článek víry o stvoření věcí Bohem sahá hlouběji, má zásadnější povahu, hovoří o bytí věcí, ne o jejich zjevném povrchu**. (veřejná audience 29. 1. 1986)

Papež Jan Pavel II